

ΈΚΘΕΣΗ 2018

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΣΕΡΒΙΑΣ**

*Λάμπης Κουναλάκης, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Μάριος Μπελιμπασάκης, Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄
Βελιγράδι-Ιούλιος, 2019*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1. Οικονομία Σερβίας** **σελ. 3**
- α) Δομή της Οικονομίας*
- β) Εξωτερικό Εμπόριο (βασικότεροι εταίροι, διάθρωση των εξαγωγών)*
- γ) Συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς- Ενταξιακές διαπραγματεύσεις Σερβίας-ΕΕ*
- 2. Διμερείς Οικονομικό-εμπορικές σχέσεις** **σελ. 10**
- (εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Σερβίας , ελληνικές επενδύσεις στη Σερβία)*
- 3. Προβλήματα - Προτάσεις** **σελ. 11**
- 4. Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας (2018)** **σελ.15**
- 5. Οδηγός για Εξαγωγείς (έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, θεσμικό/φορολογικό πλαίσιο)** **σελ. 18**
- 6. Χρήσιμες Διευθύνσεις** **σελ. 27**

1 Οικονομία Σερβίας

α) Η δομή της οικονομίας

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ- 2018

Πολίτευμα	Κοινοβουλευτική Δημοκρατία-Αρχηγός του Κράτους: Πρόεδρος Δημοκρατίας	Πληθυσμός	7,5 εκατ.	Πρωτεύουσα	Βελιγράδι
-----------	--	-----------	-----------	------------	-----------

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ονομαστικό ΑΕΠ	43 δις ευρώ	Ανεργία	12,7%	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	54.5%
Μεταβολή ΑΕΠ	4.3 %	Πληθωρισμός	2%	Εξαγωγές	16,271 εκατ. Ευρώ
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	6.110	Πρωτογενές πλεόνασμα (% ΑΕΠ)	2,8%	Εισαγωγές	21,918 εκατ. Ευρώ
Άμεσες ξένες επενδύσεις	3.187,9 εκατ. Ευρώ	Άμεσες ξένες επενδύσεις (% ΑΕΠ)	7,5	Συναλλαγματικά αποθέματα	11,262 εκατ. Ευρώ
Έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	-2.222,8 εκατ. Ευρώ	Έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-5,2	Αριθμός απασχολούμενων	2.053.000

ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ, 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
				4.957	6,110
ΑΕΠ ανά κάτοικο, ευρώ	4.672	4.626 *	4.795		
ΑΕΠ, ρυθμός ανάπτυξη, %	-1,8	0,8	2,8	1,9	4,3
Εξωτερικό εμπόριο, σε εκατομμύρια EUR					
Εξαγωγές εμπορευμάτων	11.158,5	12.028,4	13.432,1	15.050	16,271
Εξαγωγές εμπορευμάτων, %	1,5	7,8	10,8	12	8,1
Εισαγωγές αγαθών	15.496,6	16.392,8	17.381,6	19.418	21,918
Εισαγωγές εμπορευμάτων, %	0,2	5,8	6,1	13,8	13
				-4.369,1	-5.647,0
Έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου	-4.338,1	-4.364,4	-3.950,0		
Έλλειμμα εξωτερικού εμπορίου, ως % του ΑΕΠ	-13,0	-13,3	-11,5	-11,9	-13,2
Ισοζύγιο πληρωμών, σε εκατομμύρια ευρώ					
				-2.089	-2.222,8
Έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	-1.984,7	-1.577,4	-1.370,0		
Έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, ως % του ΑΕΠ	-6,0	-4,8	-4,0	-4,0	-5,2

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Σερβίας

β) Εξωτερικό Εμπόριο

Α. Το συνολικό εξωτερικό εμπόριο στη Δημοκρατία της Σερβίας την περίοδο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2018 ανήλθε σε 38.189,8 εκατ. Ευρώ, ήτοι αύξηση 10,9% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2017.

Αναλυτικότερα, η αξία των εξαγωγών ανήλθε σε 16.271,4εκατ. Ευρώ, δηλαδή αύξηση 8.1%, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο και η αξία των εισαγωγών ανήλθε σε 21.918,4 εκατ. Ευρώ, ήτοι αύξηση κατά 13%. Το έλλειμμα ανήλθε σε 5.647 εκατ. Ευρώ, δηλαδή αύξηση 30% ενώ ο λόγος εξαγωγών - εισαγωγών διαμορφώθηκε στο 74.3%,

χαμηλότερος σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (77.5%).

Αναφορικά με τη διάρθρωση των σερβικών εξαγωγών σύμφωνα με τον προορισμό των προϊόντων, τα πιο αξιοσημείωτα ήταν τα διαρκή προϊόντα 58,4% (11.221,3 εκατ. δολάρια ΗΠΑ), τα καταναλωτικά αγαθά 30,4% (5.839,5 εκατ. δολάρια) και ο μηχανολογικός εξοπλισμός 11,30% (2.164,7 εκατ. Ευρώ). Όσον αφορά τη διάρθρωση των εισαγωγών, τα σημαντικότερα ήταν τα διαρκή προϊόντα 56,9% (14.726,1 εκατ. δολάρια ΗΠΑ), τα καταναλωτικά αγαθά 18,6% (4.815,6 εκατ. δολάρια ΗΠΑ) και ο εξοπλισμός 12,7% (3.295 εκατ. δολάρια ΗΠΑ).

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιπροσωπεύουν το 63,2% του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της Σερβίας και το υπόλοιπο 36.8% αφορά στα κράτη με τα οποία η χώρα έχει υπογράψει τη κεντρική Ευρωπαϊκή Συμφωνία ελεύθερου εμπορίου (ΚΕΣΕΕ) Με τα κράτη αυτά το σερβικό εξωτερικό εμπόριο, κατά την περίοδο αναφοράς, παρουσίασε εμπορικό πλεόνασμα που έφθασε τα 2 εκατ. ευρώ, ήτοι μία αύξηση σε σχέση με το 2017 κατά 5,27.

Οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της Σερβίας ήταν:

<i>Χώρα</i>	<i>Εξαγωγές εκατ. Ευρώ</i>	<i>Χώρα</i>	<i>Εισαγωγές εκατ. Ευρώ</i>
<i>Ιταλία</i>	1986.5	<i>Γερμανία</i>	2942.2
<i>Γερμανία</i>	1942.2	<i>Ιταλία</i>	2047.9
<i>Βοσνία και Ερζεγοβίνη</i>	1293.5	<i>Κίνα</i>	1836.5
<i>Ρουμανία</i>	968.9	<i>Ρωσική Ομοσπονδία</i>	1726
<i>Ρωσική Ομοσπονδία</i>	864.9	<i>Ουγγαρία</i>	1052.3

Όπως παρατηρήθηκε, το μεγαλύτερο πλεόνασμα του εξωτερικού εμπορίου επετεύχθη με τις γειτονικές χώρες της Σερβίας, ήτοι με τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, με το Μαυροβούνιο και τη Βόρεια Μακεδονία.

Όσον αφορά στις άλλες χώρες, σημειώθηκε πλεόνασμα της Σερβίας στο εμπόριο με τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία, τη Σλοβακία, την Κροατία, την Ιταλία, τη Μεγάλη Βρετανία, τη Σουηδία και τη Σλοβενία. Αντίθετα το μεγαλύτερο έλλειμμα παρατηρήθηκε στο εμπόριο με την, με τη Γερμανία, με τη Ρωσική Ομοσπονδία, με τη Τουρκία, το Ιράκ, την Ουγγαρία, τη Πολωνία, το Βέλγιο, την Ουκρανία, τη Κορέα, την Αυστρία, τις ΗΠΑ, και τη Γαλλία, την Ισπανία

Οι παρακάτω πρώτες πέντε κατηγορίες στις σερβικές εξαγωγές αντιπροσώπευαν το 32,% των συνολικών εξαγωγών της ενώ οι παρακάτω πέντε πρώτες κατηγορίες των σερβικών εισαγωγών αντιπροσώπευαν το 27,5% των συνολικών εισαγωγών της χώρας.

Εξαγωγές	ΕΚΑΤ. Ευρώ	Εισαγωγές	ΕΚΑΤ. Ευρώ
<i>Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές</i>	1720.9	<i>Οδικά οχήματα</i>	1651.7
<i>Οδικά οχήματα</i>	1068.2	<i>Παράγωγα πετρελαίου</i>	1504.4
<i>Σίδηρο και ατσάλι</i>	894.9	<i>Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές</i>	1277.4
<i>Καουτσούκ προϊόντα από καουτσούκ</i>	759.4	<i>Μηχανολογικός εξοπλισμός</i>	862.7
<i>Μη σιδηρούχα μέταλλα</i>	751.1	<i>Σίδηρο και ατσάλι</i>	738.8

Β. Ο όγκος του διμερούς εμπορίου Σερβίας – Ελλάδας το 2018 έφθασε τα 484 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με το 2017 κατά 7,9%. Συγκεκριμένα οι σερβικές εξαγωγές προς τη χώρα μας για τη περίοδο Ιανουαρίου -Δεκεμβρίου 2018 έφθασαν τα 178 εκατ. ευρώ , ήτοι αύξηση 10% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2017 ενώ οι σερβικές εισαγωγές από την Ελλάδα τα 306 εκατ. ευρώ, δηλαδή αύξηση σε σχέση με το 2017 κατά 7%. Το εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της χώρας μας διαμορφώθηκε στα 1227 εκατ. ευρώ , ήτοι αύξηση σε σχέση με πέρυσι κατά 2.3%. Για το 2018 η Ελλάδα ήταν ο 18ος σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της Σερβίας.

γ) Ενταξιακές διαπραγματεύσεις Σερβίας-ΕΕ

Κατά το 2018 παρουσιάστηκε: 1. περιορισμένη πρόοδος στον τομέα της δικαιοσύνης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, 2. μερική πρόοδος στον τομέα της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ασφάλειας. 3. Μερική πρόοδος στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης. 4. Πολύ καλή πρόοδος σε μακροοικονομικό και δημοσιονομικό επίπεδο.

Επίσης, οι μεγάλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης, της φορολογικής αρχής και των κρατικών επιχειρήσεων προχωρούν με αργούς ρυθμούς, δημιουργώντας αναποτελεσματικότητες ενώ ο ιδιωτικός τομέας παρεμποδίζεται από τις αδυναμίες στο κράτος δικαίου, ιδίως τη διαφθορά, τη δικαστική μεροληψία, και τον αθέμιτο ανταγωνισμό. Σε ό,τι αφορά τα επιμέρους Κεφάλαια, η μεγαλύτερη πρόοδος υπήρξε στο Κεφ. 14, Μεταφορές ενώ το πιο προβληματικό Κεφάλαιο αφορά στην πολιτική Ανταγωνισμού (Κεφ. 8).

Επιπροσθέτως επισημάνθηκαν τα εξής:

- Ανάγκη για ενίσχυση του Γραφείου Δημοσίων Συμβάσεων, καθώς της Επιτροπής για την Προστασία των Δικαιωμάτων στις Δημόσιες Διαδικασίες και στα διοικητικά δικαστήρια.
- Παραβιάσεις της Συμφωνίας Σταθεροποίησης & Σύνδεσης κυρίως σε ό,τι αφορά τις κρατικές ενισχύσεις και τις φορολογικές διακρίσεις.
- Ανάγκη ευθυγράμμισης της νομοθεσίας της Σερβίας για τις κρατικές ενισχύσεις.
- Ανάγκη απεμπλοκής από την κρατική προστασία της Srbijagas και Yugorosgaz καθώς και πιστοποίηση αυτών.

Συμπερασματικά, οι σημαντικότερες προκλήσεις για τη σερβική Κυβέρνηση, έχουν να κάνουν με:

- Τη βελτίωση της διαφάνειας και της ποιότητας της νομοθεσίας,
- Την πλήρη αναγνώριση του ρόλου των ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων,
- Την ανησυχία για το πεδίο πολιτικής επιρροής στη δικαιοσύνη.
- Την ισχυρή διαφθορά σε πολλούς τομείς,
- Το γεγονός ότι το γενικότερο πλαίσιο δεν ευνοεί την ελευθερία της έκφρασης ενώ σημαντικές προσπάθειες απαιτούνται σε τομείς όπως η δημιουργία θέσεων εργασίας, οι κρατικές ενισχύσεις, οι δημόσιες συμβάσεις και η νομοθετική ευθυγράμμιση με το κοινοτικό κεκτημένο.

Συμμετοχή της Σερβίας σε Διεθνείς Οργανισμούς.

Εκτός από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Σερβία συμμετέχει και στους εξής Διεθνείς και Περιφερειακούς Οργανισμούς:

- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD) , Η συνεργασία της Σερβίας με την EBRD ξεκίνησε το 2001 και μέχρι σήμερα η Τράπεζα έχει εγκρίνει συνολικά 207 έργα στη Σερβία, αθροιστικών ΕΤΑΑ επενδύσεων ύψους € 4.2 δις σε τομείς όπως ο χρηματοπιστωτικός, η γεωργία, η ενέργεια, η μεταποίηση, οι μεταφορές κ.α.
- Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank – WB), Η συνεργασία της Σερβίας με την WB ξεκίνησε το 2001. Από τότε, έχει εγκριθεί η χρηματοδότηση ή συγχρηματοδότηση 39 Έργων, συνολικής αξίας άνω των \$ 2 δις, σε τομείς όπως οι μεταφορές, η Δημόσια Διοίκηση, η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, η υγεία κλπ. Το τρέχον χαρτοφυλάκιο αποτελείται από 17 επενδυτικά σχέδια συνολικής αξίας περίπου 458,90 εκατομμύρια δολαρίων. Σημειώνεται ότι τα ως άνω μεγέθη συμπεριλαμβάνουν τις χρηματοδοτήσεις ή συγχρηματοδοτήσεις Έργων από τη Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (International Bank for Reconstruction and Development – IBRD) και τον Διεθνή Οργανισμό Ανάπτυξης (International Development Association – IDA), που λειτουργούν κάτω από την «ομπρέλα» της WB.
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund – IMF), Η Σερβία έγινε μέλος του ΔΝΤ το 1992. Από τότε, έχει συνάψει σειρά συμφωνιών χρηματοδότησης ή προληπτικής χρηματοδότησης με πλέον πρόσφατο, του Φεβρουαρίου 2015, όταν η Σερβία υπέγραψε

Συμφωνία Προληπτικού Διακανονισμού Διευκόλυνσης (Stand by Agreement), διάρκειας 36 μηνών και ύψους 1,2 δις ευρώ κατά τον χρόνο της έγκρισης

- Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (World Trade Organisation – WTO), Το Γενικό Συμβούλιο του WTO σύστησε Ομάδα Εργασίας για την εξέταση της αίτησης της Σερβίας για ένταξη, στις 15/02/05. Το Μνημόνιο Καθεστώτος Εξωτερικού Εμπορίου της χώρας ανακοινώθηκε τον Μάρτιο 2005 ενώ η Ομάδα Εργασίας συνήλθε για πρώτη φορά, τον Οκτώβριο του ίδιου έτους. Σήμερα, συνεχίζονται οι διμερείς διαπραγματεύσεις, βάσει αναθεωρημένου καταλόγου προσφορών αγαθών και υπηρεσιών. Επίσης, συνεχίζονται και οι πολυμερείς διαπραγματεύσεις, βάσει της σχετικής Έκθεσης της Ομάδας Εργασίας, η οποία δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο 2012. Το Ιούνιο 2013 πραγματοποιήθηκε η τρίτη σύνοδος της Ομάδας Εργασίας όπου και διαπιστώθηκε πως η Σερβία βρίσκεται πολύ κοντά στην ένταξή της, ωστόσο η ενταξιακή πορεία δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι διαπραγματεύσεις της Σερβίας με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου βρίσκονται σε πολύ προχωρημένο στάδιο, με μόνο βασικό σημείο τριβής την πλήρη απαγόρευση του εμπορίου και της καλλιέργειας προϊόντων αγροτικής βιοτεχνολογίας, την οποία έχει επιβάλει η Σερβία.

Πλην των ανωτέρω, η Σερβία είναι μέλος και των εξής Διεθνών και Περιφερειακών Οργανισμών: Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements – BIS), Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας Εύξεινου Πόντου (Organisation of the Black Sea Economic Cooperation – BSEC), Οργανισμός Επισιτισμού & Τροφίμων των Ηνωμένων Εθνών (Food and Agriculture Organisation of the United Nations – FAO), Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας (International Atomic Energy Agency – IAEA), Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας (International Civil Aviation Organisation – ICAO), Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (International Chamber of Commerce – ICC) (Εθνικές Επιτροπές), ICRM, Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης (International Finance Corporation – IFC), Διεθνής Υδρογραφικός Οργανισμός (International Hydrographic Organisation – IHO), Διεθνής Οργανισμός Ναυτιλιακών Δορυφόρων (International Mobile Satellite Organisation – IMSO), Διεθνής Οργανισμός Ζάχαρης (International Sugar Organisation – ISO), Διεθνής Οργανισμός Δορυφορικών Τηλεπικοινωνιών (International Telecommunications Satellite Organisation – ITSO), Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών (International Telecommunication Union – ITU), Διεθνής Συνομοσπονδία Εργατικών Σωματείων (International Trade Union Confederation – ITUC) (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις), Οργανισμός Πολυμερούς Ασφάλισης Επενδύσεων (Multilateral Investment Guarantee Agency – MIGA), Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (Organisation for Security and Co-operation in Europe – OSCE), Μόνιμο Διαιτητικό Δικαστήριο (Permanent Court of Arbitration – PCA), Κέντρο Επιβολής του

Νόμου στη Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη (Southeast European Law Enforcement Center – SELEC), Ηνωμένα Έθνη (United Nations – UN), Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (United Nations Conference on Trade and Development – UNCTAD), Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Επιμορφωτική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation – UNESCO), Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Industrial Development Organisation – UNIDO), Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (World Tourism Organisation – UNWTO), Παγκόσμια Ταχυδρομική Ένωση (Universal Postal Union – UPU), Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (World Customs Organisation – WCO), Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (World Health Organisation – WHO), Παγκόσμια Οργάνωση Πνευματικής Ιδιοκτησίας (World Intellectual Property Organisation – WIPO), Παγκόσμιος Μετεωρολογικός Οργανισμός (World Meteorological Organisation – WMO) κ.α.

2. Διμερείς Οικονομικό-Εμπορικές σχέσεις

Σε ότι αφορά τις διμερείς εμπορικές συναλλαγές και σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της σερβικής στατιστικής Υπηρεσία, οι εξαγωγές της Ελλάδας προς Σερβία (για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2017) παρουσίασαν αύξηση

Αναλυτικότερα :

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΣΕΡΒΙΑΣ

(ποσά σε εκ.)	2014	2015	2016	2017	2018
Εξαγωγές αγαθών (αξία)	229,5	242,8	224,5	252,8	269,5
Εισαγωγές αγαθών (αξία)	125,6	134,9	120	139,4	203,5
Εμπορικό ισοζύγιο (αξία)	103,9	107,9	104,5	113,4	66

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

ΟΙ 5 ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2017		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
76- ΑΡΓΙΛΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΡΓΙΛΙΟ	36.555.344	14,46%	37.354.494	13,86%	2,16%
39- ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	32.439.800	12,83%	31.950.299	11,85%	-1,5%
08- ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ, ΦΛΟΥΔΕΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ Ή ΠΕΠΟΝΙΩΝ	28.880.806	11,42%	27.323.751	10,14%	-5,40%
72- ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	19.851.666	7,85%	26.796.334	9,94%	35,01%
84- ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	17.096.591	6,76%	17.678.912	6,56%	3,41%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

(ποσά σε εκ.)	2014	2015	2016	2017	2018
ΑΞΕ προς την Ελλάδα (απόθεμα)	2.022	1.143	2.820	3.597	10 εκατ.
Ελληνικές άμεσες επενδύσεις στη (χώρα) (απόθεμα)	2.273	1.422	-1.337	602	-55 εκατ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ελληνικές επενδύσεις στη Σερβία

Ειδικότερα, όσον αφορά στις ελληνικές επενδύσεις, κυριότεροι τομείς υλοποίησής τους είναι ο κατασκευαστικός, η βιομηχανία τροφίμων & ποτών, το λιανικό εμπόριο, οι τηλεπικοινωνίες & τεχνολογίες πληροφορικής, οι ξενοδοχειακές υπηρεσίες, η παροχή συμβουλευτικών/νομικών υπηρεσιών κλπ. Θεωρείται, επίσης, σκόπιμο όπως υπογραμμισθεί η μικρή γεωγραφική διασπορά των ελληνικών επενδύσεων στο σύνολο της σερβικής επικράτειας καθώς οι περισσότερες από αυτές να δραστηριοποιούνται κυρίως στη περιοχή του Βελιγραδίου.

Μεταξύ κυριότερων ελληνικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε Σερβία περιλαμβάνονται οι: ΕΛ.ΠΕ., Τσιμέντα TITAN, Coca Cola HBC, Βερόπουλος, , Eurobank EFG, Lamda Development, Καζίνο Λουτρακίου, Όμιλος Δασκαλαντωνάκη, Λάμψα Α.Ε., Mamidoil-Jetoil, Alumil, Isomat, Kleeman, Intracom, ICAP, Chipita κλπ. Σε ότι αφορά τις διμερείς εμπορικές συναλλαγές, οι εξαγωγές ης Ελλάδας στη Σερβία (για την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2016) παρουσίασαν αύξηση 1,5% , σε απόλυτα νούμερα από 236,2 εκ. ευρώ το 2016 ανήλθαν στα 257,1 εκ. ευρώ για την ίδια περίοδο του 2017.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

	2014	2015	2016	2017	2018
Αφίξεις από τη (χώρα) στην Ελλάδα	985.661	727.831	836.970	1.079.87	922.365
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	4,5	3,1	3,3	4,0	3,1
Μεταβολή (%)	+26,6	-26,1	+15,1	+29,1	-14,58

Πηγή: ΣΕΤΕ

3. Προβλήματα – προτάσεις

Ειδικότερα, όσον αφορά στις ελληνικές επενδύσεις, κυριότεροι τομείς υλοποίησής τους είναι ο κατασκευαστικός, η βιομηχανία τροφίμων & ποτών, το λιανικό εμπόριο, οι τηλεπικοινωνίες & τεχνολογίες πληροφορικής, οι ξενοδοχειακές υπηρεσίες, η παροχή συμβουλευτικών/νομικών υπηρεσιών κλπ. Θεωρείται, επίσης, σκόπιμο όπως υπογραμμισθεί η μικρή γεωγραφική διασπορά των ελληνικών επενδύσεων στο σύνολο της σερβικής επικράτειας καθώς οι περισσότερες από αυτές να δραστηριοποιούνται κυρίως στη περιοχή του Βελιγραδίου.

Μεταξύ κυριότερων ελληνικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε Σερβία περιλαμβάνονται οι: ΕΛ.ΠΕ., Τσιμέντα ΤΙΤΑΝ, Coca Cola HBC, Βερόπουλος, , Eurobank EFG, Lamda Development, Καζίνο Λουτρακίου, Όμιλος Δασκαλαντωνάκη, Λάμψα Α.Ε., Mamidoil-Jetoil, Alumil, Isomat, Kleeman, Intracom, Chipita κλπ.

Α. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Στο πλαίσιο της υποστήριξης των ελληνικών επιχειρηματικών συμφερόντων μέσα από δράσεις και επαφές που αναλαμβάνει το Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων της Ελληνικής Πρεσβείας στο Βελιγράδι και μετά από πρόσφατη γραπτή επικοινωνία μας με τις σημαντικότερες από τις εδώ ελληνικές εταιρείες, επικαιροποιήθηκαν τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έλληνες εξαγωγείς, τα οποία, ομαδοποιημένα, περιγράφονται ως κατωτέρω:

- Φορολογία και Δασμοί σε προϊόντα (πχ γαλακτοκομικά προϊόντα) καθώς και ποσοτώσεις που δημιουργούν συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού.
- Διοικητικά/Γραφειοκρατικά προβλήματα που σχετίζονται με καθυστερήσεις στην αποδέσμευση των προϊόντων από το τελωνείο και εκδόσεων των αναγκαίων πιστοποιητικών.
- Η καθυστέρηση στην έκδοση αδειών εγκεκριμένου εξαγωγέα που δημιουργεί τεράστιο πρόβλημα στους Έλληνες εξαγωγείς και καθιστά τα προϊόντα τους εξαιρετικά ακριβά και άρα μη ανταγωνιστικά.
- Πρακτικές παραπλάνησης του καταναλωτή στη συσκευασία ορισμένων προϊόντων (πχ γαλακτοκομικά).
- Μη-δασμολογικά εμπόδια στις διαδικασίες εξαγωγών σε δευτερογενείς πρώτες ύλες -πχ όταν πρόκειται για εξαγωγές μη επικίνδυνων αποβλήτων. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι δεν υπάρχει οικολογική δικαιολογία για την απαγόρευση της εξαγωγής τέτοιων αποβλήτων και συνεπώς οι αρχές της ελεύθερης αγοράς παραβιάζονται σοβαρά όπερ και σημαίνει ότι στην πράξη απαγορεύεται σε ορισμένες επιχειρήσεις να ασκούν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.
- Αδυναμία προστασίας έναντι συναλλαγματικών και παρεμφερών κινδύνων για αγορές και πωλήσεις σε νόμισμα διαφορετικό του ευρώ.

- Ενδεχόμενη διευθέτηση των εμπορικών διαφορών, μέσω της προσφυγής στη δικαιοσύνη, προϋποθέτει επιπρόσθετο κόστος συμπεριλαμβανομένου και του μεγάλου χρόνου εκδίκασης της υπόθεσης.
- Ζητήματα ίσης μεταχείρισης αλλοδαπών και εγχώριων επενδυτών, για παράδειγμα ο παλαιός Κανονισμός περί Εταιρικής Φορολογίας, προέβλεπε ότι οι επενδυτές στον τομέα του μετάλλου είχαν πίστωση φόρου βάσει των επενδύσεων που έχουν κάνει, ο ισχύων νόμος δεν περιέχει πλέον αυτή την πρόβλεψη.
- Παραβίαση από τη σερβική πλευρά του αρ. 13 του Πρωτοκόλλου IV της συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ Ε.Ε και Σερβίας η οποία έγκειται στην επιβολή τελών από τις σερβικές αρχές σε έλληνες μεταφορείς που διασχίζουν Transit τη Σερβία, εκτελώντας κοινοτικές μεταφορές, ενέργεια που συνιστά πολιτική διακρίσεων και οδηγεί σε στρέβλωση του ανταγωνισμού.
- Καταπολέμηση αθέμιτου ανταγωνισμού από μη νόμιμα λειτουργούσες επιχειρήσεις σε ορισμένους τομείς δραστηριότητας (ξενοδοχεία, υπηρεσίες ασφάλειας), καθώς και από αδήλωτη εργασία.

Επί των ανωτέρω ζητημάτων η θέση της ελληνικής πλευράς είναι ότι θα πρέπει να τηρούνται οι συμβατικές υποχρεώσεις, ιδιαίτερα σήμερα που η χώρα ευρίσκεται σε ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε.

Για τα ως άνω προβλήματα, το Γραφείο μας πραγματοποιεί συνεχώς παρεμβάσεις σε διάφορες υπηρεσίες σερβικών Υπουργείων π.χ Εμπορίου, Γεωργίας, Τελωνείων, Μεταφορών κ.τ.λ και καταβάλλει προσπάθειες επίλυσης αυτών ή τουλάχιστον απλούστευσης των πολύπλοκων διαδικασιών που απαιτούνται.

B. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΔΡΑΣΕΙΣ

Με δεδομένο το υπόβαθρο των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων, εκτιμάται ότι η μεγαλύτερη έμφαση δίνεται σε ένα ευρύ φάσμα τομέων με προοπτικές για συνεργασίες, μερικοί από τους οποίους είναι:

- οι κατασκευές και τα δομικά υλικά
- η αγορά ακινήτων,
- οι μεταφορές-logistics
- ο αγροτοδιατροφικός τομέας
- η ενέργεια - ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,
- η ανακύκλωση - διαχείριση των αποβλήτων- αρδευτικά συστήματα
- οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας,
- τομέας υγείας - ιατρο-φαρμακευτικά προϊόντα και εξοπλισμός
- ξενοδοχειακός τομέας –τουριστικές υπηρεσίες
- τομέας ορυκτού πλούτου

Προς διερεύνηση δυνατοτήτων επιχειρηματικών συνεργασιών στους ανωτέρω τομείς, το Γραφείο μας πραγματοποιεί και προγραμματίζει δράσεις όπως π.χ προγράμματα και εκδηλώσεις προβολής ελληνικών προϊόντων, επιχειρηματικές αποστολές σε επιλεγμένους κλάδους, ανταλλαγές επισκέψεων επιχειρηματιών σε διεθνείς Εκθέσεις Ελλάδος-Σερβίας, στοχευμένες ενέργειες εμπορικής ή επενδυτικής συνεργασίας σερβικών και ελληνικών επιχειρήσεων με οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων-workshops, αμφίδρομη συμμετοχή σε Συνέδρια και άλλα.

4. Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας (2018)

Κατά το έτος 2017, το Γραφείο μας προέβη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, σε σειρά πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων, οι κυριότερες από τις οποίες είναι οι ακόλουθες:

A. Διακρατική συνεργασία.

- Παραλαβή και αποστολή προς τις Τελωνειακές Αρχές της Ελλάδας, των διμερών και transit αδειών διέλευσης φορτηγών αυτοκινήτων που εκδίδει το Υπουργείο Υποδομών της Δημοκρατίας της Σερβίας.
- Παρακολούθηση διαδικασίας αδειοδότησης τακτικών λεωφορειακών γραμμών Ελλάδας-Σερβίας.
- Ενημέρωση από αντιπροσωπεία ΕΕ για IPA – Σερβία (Βελιγράδι, 18/06/18)
- Ενημερωτική συνάντηση Εμπορικών & Οικονομικών Συμβούλων κρατών μελών της ΕΕ (Βελιγράδι, 29/11/2018).

B. Στήριξη-Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας

- Διεκπεραίωση 287 αιτημάτων παροχής επιχειρηματικών πληροφοριών προς ελληνικές επιχειρήσεις και φορείς.
- Διεκπεραίωση 30 αιτημάτων παροχής επιχειρηματικών πληροφοριών προς σερβικές εισαγωγικές επιχειρήσεις.
- Διοργάνωση Ελληνο-Σερβικού Επιχειρηματικού Φόρουμ- Θεσσαλονίκη 19/3/18
- Εκδηλώσεις προβολής ελληνικών προϊόντων σε καταστήματα Super Vero- Βελιγράδι, 1-30 Ιουνίου 2018
- Εκδηλώσεις για τον Κλάδο Τροφίμων, Χυμών & Αναψυκτικών (επιχειρηματικές συναντήσεις σε Θεσσαλονίκη ,4-5 Ιουνίου και σε Αθήνα 7-8 Ιουνίου 2018
- Τριήμερο Διεθνές Φόρουμ για τις «Έξυπνες Πόλεις», Βελιγράδι, 19-21/10- Συμμετοχή Τρικάλων
- Επίσκεψη εκπροσώπων νεοφυών εταιρειών στο Βελιγράδι και εκδήλωση Γραφείου ΟΕΥ(30/10)
- Συμμετοχή ΓΓΔΟΣ σε Φόρουμ για την Ενεργειακή Ασφάλεια και συναντήσεις με Υφυπουργούς Οικονομίας και Εμπορίου της Σερβικής Δημοκρατίας- Βελιγράδι,26-27/10
- Εκδήλωση προβολής ελληνικών προϊόντων (16.1.2019). Με στόχο τη προώθηση και προβολή ελληνικών προϊόντων διατροφής σε ειδικό καταναλωτικό κοινό και κατόπιν συνεννοήσεων με : (ι) με ελληνικών συμφερόντων ξενοδοχείο Metropol Palace καθώς και με (ιι) αλυσίδα σουπερμάρκετ Βερόπουλος (super Vero), το Γραφείο μας διοργάνωσε στο εστιατόριο του ξενοδοχείου εκδήλωση ελληνικής κουζίνας με παράλληλη προβολή ελληνικών τροφίμων και ποτών.
- Πραγματοποίηση σειράς συναντήσεων με διευθυντικά στελέχη σημαντικών εδώ δραστηριοποιούμενων ελληνικών και σερβικών επιχειρήσεων, όπως ΑΚΤΩΡ, Διάσταση, Βερόπουλος, Merkator, DELHAIZE, ΕΚΟ-Ελληνικά Πετρέλαια, NIS-GAZPROM, κ.α., για γνωριμία και παροχή πληροφόρησης και στοιχείων που

αφορούν στην σερβική οικονομία – αγορά, στο Γραφείο μας, μετά από αίτημα του Γραφείου.

- Συναντήσεις (πλέον των 20) στο Γραφείο μας με επιχειρηματίες από την Ελλάδα οι οποίοι επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στη Σερβία, μετά από αίτημα των ενδιαφερομένων .
- Συνεργασία σε τακτά διαστήματα, με Διοικητικό Συμβούλιο Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Σερβίας.
- Επίσκεψη στις εγκαταστάσεις επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στη Σερβία, με στόχο τον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κατά την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους και παροχή αρωγής εκ μέρους μας, όπου τούτο ήταν απαραίτητο
- Γραπτές παρεμβάσεις υπέρ των συμφερόντων ελληνικών εταιρειών, σε περιπτώσεις που διαπιστώθηκαν προβλήματα στη συνεργασία τους με αντίστοιχες σερβικές εταιρείες .
- Προφορική και γραπτή επικοινωνία με σερβικές Τελωνειακές Αρχές για την διευθέτηση προβλημάτων επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων
- Προφορικές και γραπτές παρεμβάσεις για τη διευθέτηση προβλημάτων επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στη Σερβία (ΟΜΙΛΟΣ ΒΙΟΧΑΛΚΟ, ΑΚΤΩΡ, κ.α.)

Γ. Παρακολούθηση κατωτέρω Συνεδρίων/Ημερίδων/Εκδηλώσεων

- Επιχειρηματικό Συνέδριο: Επενδύσεις, Ανάπτυξη & Δημιουργία θέσεων εργασίας (Βελιγράδι, 31/1/2018)
- Διάσκεψη για την αγορά ακινήτων και την ανάπτυξη των υποδομών στη Σερβία (Βελιγράδι, 21/2/2018)».
- Συνάντηση Διευθύνουσας Επιτροπής Μεταφορών για λειτουργία Μόνιμης Γραμματείας (Βελιγράδι, 26/02/18)
- Διεθνείς Ημέρες Ενέργειας και Επενδύσεων (Μάρτιος 1-2, 2018, Novi Sad
- Διάσκεψη για τη Νέα Agenda Ανταγωνισμού (Βελιγράδι, 20/04/2018)».
- Ενημερωτική συνάντηση Εμπορικών & Οικονομικών Συμβούλων κρατών μελών της ΕΕ (Βελιγράδι, 18/4/2018
- 85^η Διεθνής Έκθεση Αγροτικής Ανάπτυξης στο Novi Sad (15- 21 Μαΐου
- Εβδομάδα Ενέργειας (Βελιγράδι, 21-25/05/2018)
- Συνεδρίαση της Υπο-Επιτροπής για την Εσωτερική Αγορά και τον Ανταγωνισμό - ΕΕ- Σερβία (Βελιγράδι, 20/06/18)
- Υπουργική Διάσκεψη για τα 70 χρόνια της Συμβάσεως του Βελιγραδίου και της 90^{ης} Συνόδου της Επιτροπής Δουνάβειας (Βελιγράδι, 29/06/18)
- Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Μεσογείου και Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου- Κοινή Διάσκεψη για τα Δυτικά Βαλκάνια (Βελιγράδι, 12-13/7/2018)
- Διεθνές Φόρουμ για τις Καθαρές Ενεργειακές Τεχνολογίες, Novi Sad, 2-3 Οκτωβρίου
- 7^η Διάσκεψη Economist ΕΕ-Νοτιοανατολική Ευρώπη με θέμα «Υπάρχει βιώσιμη ανάπτυξη στα Βαλκάνια ; Η Σερβία σε πρωταγωνιστικό ρόλο» (4-5/10/ 2018).
- Παρουσίαση Λευκού Βιβλίου του Συμβουλίου Ξένων Επενδυτών (Foreign Investors Council)- Βελιγράδι 7/11/18

- 18^ο Σερβικό Οικονομικό Συμπόσιο, 22-23/10
- ΕΥΡΩΑΣΙΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ (Βελιγράδι 26-27, Οκτωβρίου 2018)

Γ. Συνεργασία με συλλογικούς και κλαδικούς φορείς χωρών διαπίστευσης.

- Εκδήλωση Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Σερβίας με θέμα «Επιστήμη και Τεχνολογία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη» (Βελιγράδι, 16/01/18)
- Στενή συνεργασία με τον σύνδεσμο Ελληνικών Επιχειρήσεων Σερβίας (Hellenic Business Association), με στόχο την αποτελεσματική στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ή ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν στη Σερβία και τη διοργάνωση εξειδικευμένων δράσεων προώθησης της ελληνικής επιχειρηματικότητας και ευρύτερης προβολής της χώρας μας.

Δ. Επιχειρηματική πληροφόρηση.

- Τακτική μηνιαία αποστολή Ενημερωτικού Δελτίου οικονομικών και εμπορικών εξελίξεων σε επιχειρηματικούς φορείς της Ελλάδας.
- Συνεχής ανάρτηση πληροφοριών οικονομικής και εμπορικής φύσης στη διαδικτυακή πύλη «Agora».
- Τακτική αποστολή ενημερωτικών εγγράφων με τις κυριότερες οικονομικές και εμπορικές εξελίξεις στη Σερβία.
- Παρακολούθηση και ενημέρωση για κυριότερους Διεθνείς Διαγωνισμούς που προκηρύσσονται στη Σερβία.

Ε. Προσέλκυση επενδύσεων.

- Κοινοποίηση και προώθηση αιτημάτων Ελλήνων επιχειρηματιών σχετικά με επενδυτικές δράσεις.
- Σε συνέχεια του Επιχειρηματικού Φόρουμ στη Θεσσαλονίκη (βλ. παραπάνω) οι σερβικές επενδύσεις στην Ελλάδα εκτινάχθηκαν από 3,5 εκατ. το 2017 στα 10 εκατ. το 2018 σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας.
- Παρουσίαση επενδυτικών ευκαιριών και κινήτρων σε σχετικές παρεμβάσεις στις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Επιμελητήριο Βελιγραδίου και Σερβίας

5. ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΞΑΓΩΓΕΙΣ & ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ

Μορφές εταιρείας:	εγγραφή στο εμπορικό μητρώο / νομική οντότητα	Ελάχιστο Κεφάλαιο	Εταιρεία μοναδικού μετόχου	Φόρος Κεφαλαίου/ τέλη εγγραφής	Συμβολαιογραφική πράξη	Φορολογική ενημερότητα	Εγγραφή στη εφορία
Περιορισμένης Ευθύνης	Ναι/ναι	RSD 100 (1 euro)	Ναι	Όχι/ Καταβάλλεται τέλος εγγραφής	Ναι	Όχι	Ναι
Μετοχική Εταιρεία	Ναι/ναι	RSD 3 εκατ. (25 χιλ ευρώ)	Ναι	Όχι/ Καταβάλλεται τέλος εγγραφής	Ναι	Όχι	Ναι
Συνεργατική	Ναι/ναι	όχι	Όχι	Όχι/ Καταβάλλεται τέλος εγγραφής	Ναι	Όχι	Ναι
Ομόρρυθμη Εταιρεία	Ναι/ναι	όχι	Όχι	Όχι/ Καταβάλλεται τέλος εγγραφής	Ναι	Όχι	Ναι
Ετερόρρυθμη Εταιρεία	Ναι/ναι	όχι	Όχι	Όχι/ Καταβάλλεται τέλος εγγραφής	Ναι	Όχι	Ναι
Εγγεγραμμένο υποκατάστημα	Ναι/οχι	όχι	-	Όχι/ Καταβάλλεται τέλος εγγραφής	Ναι	Όχι	Ναι
Μόνιμη Εγκατάσταση	Όχι/οχι	όχι	-	Όχι/Όχι	Όχι/Όχι	-	Ναι

Φορολογικός Συντελεστής: 15% σταθερό επιτόκιο

*RSD = Δηνάριο σερβικό (ισοτιμία 1 ευρώ = 118 δην.)

Σε ότι αφορά την υποχρέωση ορκωτού λογιστή στις 5 πρώτες μορφές εταιρείας για το οικονομικό έτος 2018 απαιτείται ορκωτός λογιστής για κέρδη που ξεπέρασαν τα 4,400 χιλ ευρώ (σε αντιστοιχία με RSD) για το 2017. Για τις δύο τελευταίες μορφές εταιρείας ως μέρος οποιασδήποτε ελέγχου της έδρας.

Η Σερβία έχει επισήμως άρει τους δασμούς στις εισαγωγές και στις εξαγωγές. Ωστόσο, ορισμένοι φόροι εξακολουθούν να εφαρμόζονται. Οι μη δασμολογικοί φραγμοί με τη μορφή ποσοστώσεων εισαγωγής καθιερώνονται για να προστατεύσουν τις εθνικές βιομηχανίες, αλλά στην πραγματικότητα να προστατεύουν τα μονοπώλια που διαχειρίζονται άτομα κοντά στην κυβέρνηση. Το 2002, οι φόροι που εφαρμόστηκαν περιελάμβαναν δασμούς (9-30%, μέσος όρος 9,4), φόροι εισαγωγής (1-9%), τελωνειακά τέλη (1%), επιβάρυνση για ορισμένα γεωργικά προϊόντα, εποχιακοί φόροι εισαγωγής (20% καθήκοντα (5-70%). Η Σερβία δημιούργησε ελεύθερες ζώνες στις περιοχές Smederrevo, Kovin, Nis, Βελιγράδι, Νόβι Σαντ, Σαμπάκ, Παχόβο, Σμόμπο, Σρέμσκα Μιτρόβιτσα, Σουπότιτσα και Ζρενιάνιν.

Βασικοί Εμπορικοί Εταίροι Σερβίας:

Χώρα-Περιοχή Exports Imports

ΕΕ 58% 45%

CEFTA* 37% 23%

Λοιπές Χώρες 5% 32%

Source: Serbian Ministry of Agriculture

*CEFTA: Albania, Bosnia and Herzegovina, North Macedonia, Moldova, Montenegro, Serbia and UNMIK (Kosovo)

Εξαγωγές- Επιχειρηματικές Συμβουλές

Γενική διαδικασία εισαγωγής

Ο νόμος για το εξωτερικό εμπόριο ("ΦΕΚ" αριθ. 36/09, 36/11, 88/11 και 89/15), <http://mtt.gov.rs/en> ρυθμίζει το εξωτερικό εμπόριο. Η ροή των εμπορευμάτων που προορίζονται για εισαγωγή εποπτεύεται από τις Σερβικές τελωνειακές αρχές. Η τελωνειακή εποπτεία γενικά τελειώνει όταν εκτελωνίζονται τα εμπορεύματα και καταβάλλονται οι εισαγωγικοί δασμοί, μολονότι υπάρχουν ειδικές τελωνειακές διαδικασίες για την τελωνειακή αποταμίευση, την τελειοποίηση προς επανεξαγωγή και τη διαμετακόμιση.

Οι σερβικές ρυθμίσεις δεν επιβάλλουν σημαντικούς περιορισμούς στο ξένο εμπόριο. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί στην εισαγωγή ορισμένων τύπων προϊόντων, δηλαδή απαιτούνται πιστοποιητικά εισαγωγής για ορισμένα προϊόντα πχ φαρμακευτικές ουσίες, προϊόντα κρέατος, πολυτίμητα μέταλλα, όπλα και αγαθά διπλής χρήσης. Επιπλέον, επιβάλλονται περιορισμοί στις πληρωμές εισαγωγών / εξαγωγών και είσπραξης, όπως ορίζονται από το νόμο περί πράξεων συναλλάγματος. Οι εξαγωγές και οι εισαγωγές αγαθών ή υπηρεσιών για τις οποίες η πληρωμή δεν έχει εισπραχθεί ή / και πραγματοποιηθεί για περισσότερο από ένα έτος από την ημέρα εκτέλεσης εξαγωγών ή εισαγωγών, καθώς και αγαθών ή υπηρεσιών που δεν εξήχθησαν ή / και εισήχθησαν για περισσότερο από ένα έτος από την ημέρα που έγινε η πληρωμή ή / και η είσπραξη της προκαταβολής θεωρούνται ως δάνεια στο εξωτερικό και ως τέτοια πρέπει να καταχωρηθούν στην Εθνική Τράπεζα της Σερβίας.

Τα εμπορεύματα που εισάγονται στη Σερβία υπόκεινται σε δασμολογικούς συντελεστές που προβλέπονται από το νόμο για το δασμολόγιο (ΦΕΚ αριθ. 62/05, 61/07, 112/07, 9/08, 10/09, 100/09, 66 / 10, 95/11, 11/12, 115/12, 130/14 και 98/15) ή το <http://www.upravacarina.rs/en/Zakoni%20engleski/SR-Customs%20Tariff%20Law-EN-2009.pdf>) και το διάταγμα για την "Εναρμόνιση της Ονοματολογίας του Δασμολογίου " <http://www.upravacarina.rs/cyr/PoslovnaZajednica/Stranice/Carinskatarifa.aspx>.

Αυτά τα ποσοστά είναι ad valorem (με ορισμένες εξαιρέσεις) και ισχύουν για εμπορεύματα καταγωγής χωρών οι οποίες έχουν την κατάσταση του πλέον ευνοούμενου κράτους (ΜΕΚ) στη Σερβία. Από την 1η Ιανουαρίου 2014, σύμφωνα με τη Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης της Σερβίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΣΣ), το 95% περίπου όλων των γεωργικών εισαγωγών της ΕΕ έγινε αφορολόγητο. Όλα τα άλλα στοιχεία έχουν τώρα μέσο συντελεστή δασμού 0,99%, αν και το ποσοστό είναι σημαντικά υψηλότερο σε ορισμένα ευαίσθητα γεωργικά προϊόντα.

Οι τελωνειακές αρχές της Σερβίας αξιολογούν επίσης τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για τα παράγωγα πετρελαίου, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τους ζώντες χοίρους και το χοιρινό κρέας, τα προϊόντα καπνού, τα αλκοολούχα ποτά και τον καφέ (πράσινο, καβουρδισμένο και αλεσμένο καφέ και εκχυλίσματα καφέ). Οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης στη Σερβία είναι είτε ειδικοί (για τα παράγωγα πετρελαίου, τα αλκοολούχα ποτά, τα πούρα και τα πουράκια), ad valorem (για τον καφέ και τον καπνό), είτε συνδυασμένα (για τα τσιγάρα + κατ' αξίαν σε λιανική τιμή).

Ο ΦΠΑ καταβάλλεται για όλες τις εισαγωγές, οι οποίες υπολογίζονται μαζί με τους δασμούς. Για τους περισσότερους τύπους αγαθών, εφαρμόζεται ο γενικός συντελεστής ΦΠΑ 20 τοις εκατό, υπολογιζόμενος επί της δασμολογητέας αξίας και περιλαμβανομένων των τελωνειακών δασμών και των ειδικών φόρων κατανάλωσης (εάν υπάρχουν). Για την εισαγωγή ορισμένων προϊόντων (π.χ. φρούτα και λαχανικά, κρέας, δημητριακά, φαρμακευτικά προϊόντα) εφαρμόζεται ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 10%.

Υπάρχει ένας μικρός αριθμός ειδικών τύπων διοικητικών τελών σχετικά με την τελωνειακή μεταχείριση, τα οποία χρεώνονται κατά την υποβολή τελωνειακών διασαφήσεων ή αιτήσεων για ορισμένα τελωνειακά καθεστάτα. Ωστόσο, τα τέλη αυτά είναι σχετικά χαμηλά.

Σύμφωνα με το "GfK" Βελιγράδι http://www.gfk-geomarketing.com/en/market_data/market_data_by_country/serbia.html, ο μέσος Σέρβος καταναλωτής ξοδεύει το 45% των μηνιαίων εισοδημάτων του στα τρόφιμα, σε σύγκριση με τον μέσο καταναλωτή της ΕΕ ο οποίος ξοδεύει μόνο 18 τοις εκατό του εισοδήματός του / της για τα τρόφιμα. Οι περισσότεροι Σέρβοι καταναλωτές θεωρούν την τιμή ως τον πρωταρχικό παράγοντα κατά την αγορά τροφίμων και ποτών. Οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ έχουν γίνει πιο δημοφιλείς ως το κύριο σημείο πώλησης τροφίμων τα τελευταία δέκα χρόνια. Οι πελάτες αγοράζουν γενικά τρόφιμα μία ή δύο φορές το μήνα από αυτά τα καταστήματα. Λόγω των αυξανόμενων τιμών των τροφίμων και της αδύναμης αγοραστικής δύναμης πολλών Σέρβων καταναλωτών, ορισμένοι καταναλωτές επιστρέφουν επίσης στα καταστήματα γειτονιάς τους για να κάνουν καθημερινές αγορές βασικών τροφίμων. Τα φθαρτά τρόφιμα, τα φρούτα, τα λαχανικά, το ψωμί και το νωπό κρέας πωλούνται κυρίως σε εξειδικευμένα καταστήματα ή σε πράσινες αγορές.

Γενικά, η κατανάλωση κόκκινων κρεάτων στη Σερβία είναι αρκετά υψηλή. Η μεγαλύτερη

κατανάλωση είναι το χοιρινό κρέας. Ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, η κατανάλωση βοείου κρέατος έχει μειωθεί (λόγω των υψηλών τιμών), ενώ η κατανάλωση πουλερικών έχει αυξηθεί (λόγω των χαμηλότερων τιμών). Σε επίπεδο κατά κεφαλήν, η μέση ετήσια κατανάλωση κρέατος στη Σερβία είναι 60,8 kg (ο μέσος όρος της ΕΕ είναι 78 kg), εκ των οποίων τα 27,3 kg είναι χοιρινό κρέας, τα 17,2 kg τα πουλερικά,

14,4 κιλά είναι βοδινό και 1,9 κιλά είναι αρνί. Εν τω μεταξύ, η μέση ετήσια κατανάλωση λαχανικών ανά κάτοικο είναι 99,8 κιλά και για τα φρούτα είναι 37,3 κιλά. Η κατανάλωση ψωμιού στη Σερβία είναι 106 κιλά (δύο φορές υψηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ των 50 κιλών), ενώ η κατανάλωση γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων στη Σερβία είναι 87 λίτρα (τέσσερις φορές χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ των 320-380 λίτρων). Ένα τυπικό σερβικό γεύμα αποτελείται από χοιρινό κρέας ή κρέας πουλερικών, πατάτες ή κάποιο άλλο λαχανικό.

Υπάρχουν και εθνικ εστιατόρια (όπως ιταλικά, κινέζικα, κορεάτικα, ιαπωνικά, μεξικάνικα, αργεντίνικα, γαλλικά, λιβανέζικα, ελληνικά και τουρκικά) και τα «Food Corners» που σερβίζουν γρήγορο φαγητό στις μεγαλύτερες σερβικές πόλεις (Βελιγράδι, Νόβι Σαντ και Νις).

Στρατηγικές προώθησης και μάρκετινγκ

Μια καμπάνια μέσων ενημέρωσης συνιστάται έντονα κατά την εισαγωγή ενός νέου προϊόντος διατροφής στη Σερβική αγορά. Η διαφήμιση είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο στην παρουσίαση νέων προϊόντων κυρίως μέσω διαδικτύου, πινακίδων, εφημερίδων, περιοδικών και τηλεόρασης. Τα σουπερμάρκετ χρησιμοποιούν επίσης το άμεσο μάρκετινγκ κυρίως μέσω φυλλαδίων για τα προϊόντα τους, τις τιμές και τις ειδικές εκπτώσεις. Πολύ συχνά προωθητικές ενέργειες στο κατάστημα, ανεπίσημες συγκεντρώσεις και εκδηλώσεις γευσιγνωσίας χρησιμοποιούνται για την παρουσίαση νέων προϊόντων διατροφής. Οι πωλήσεις τροφίμων μέσω του Διαδικτύου εξακολουθούν να είναι πολύ περιορισμένες στη Σερβία.

Οι περισσότερες εταιρείες της Σερβίας ασχολούνται με κάποια μορφή διαφήμισης. Η τηλεόραση, το ραδιόφωνο και η διαφήμιση εκτύπωσης είναι τα πιο αποτελεσματικά. Οι πωλήσεις και οι εμπορικές εκθέσεις είναι επίσης κοινές. Η τηλεόραση, η οποία φτάνει το 90% των νοικοκυριών, έχει την ευρύτερη εμβέλεια όλων των μέσων ενημέρωσης. Η Σερβία διαθέτει δύο κρατικά και τέσσερα ιδιωτικά τηλεοπτικά κανάλια με εθνική κάλυψη. Υπάρχουν είκοσι επτά περιφερειακά κανάλια. Ο σερβικός νόμος περιορίζει τη διαφήμιση στην κρατική τηλεόραση σε έξι λεπτά ανά ώρα. Η διαφήμιση σε ιδιωτικούς (περιφερειακούς και τοπικούς) τηλεοπτικούς σταθμούς δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% του συνολικού μήκους του προγράμματος. Τα πιο διαφημιζόμενα προϊόντα είναι οι τηλεπικοινωνίες, τα οχήματα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα ποτά, οι εφημερίδες και τα προϊόντα υγιεινής. Ο σερβικός νόμος απαγορεύει τη διαφήμιση καπνού και αλκοόλ στην τηλεόραση.

Οι εμπορικές εκδηλώσεις και οι εκθέσεις γεωργίας / τροφίμων είναι επίσης πολύ δημοφιλείς στη Σερβία και μπορεί να είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για την εμπορία προϊόντων και υπηρεσιών και για την εξεύρεση τοπικών εταιρών και διανομέων. Η Έκθεση του Βελιγραδίου <http://www.sajam.co.rs> διατηρεί την παράδοση της διοργάνωσης ειδικών εκθέσεων, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, τα τρόφιμα και τα ποτά, εξοπλισμού κατασκευών, έπιπλα, μόδα, ιατρική, φαρμακευτική, βιβλία, τουρισμός, κ.λπ. Στο Νόβι Σαντ η Αγροτική Έκθεση είναι η μεγαλύτερη και πιο δημοφιλής έκθεση για γεωργικά προϊόντα, τρόφιμα και εξοπλισμό. Έχει μια μακρά ιστορία και λαμβάνει χώρα κάθε Μάιο (<http://www.sajam.net/live/Dogadjaji/Sajmovi/2016/Poljoprivredni+sajam>). Επίσης, τα ακόλουθα είναι δημοφιλή εκθέσεις για τρόφιμα και ποτά στη Σερβία: "Culinaria Fine Food" (<http://www.tradefairdates.com>, Culinaria-Fine-Food-<http://www.tradefairdates.com/Culinaria-Fine-Food-M7408/Belgrade.html>), "Food and Drink Expo" (<http://www.dukeandpeterson.com/en/>) και "Εθνοτική Έκθεση Τροφίμων και Ποτών στο Βελιγράδι" <http://www.etnohip.rs>

Βασικά στοιχεία για επενδυτές:

Νόμισμα - Σερβικό Δηνάριο (RSD)

Συναλλαγματικός έλεγχος - Το συνάλλαγμα ρυθμίζεται από το νόμο περί συναλλάγματος. Πρέπει να τεκμηριώνονται οι πληρωμές για μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό και η εγγραφή ξένων δανείων στην κεντρική τράπεζα.

Λογιστικές αρχές / οικονομικές καταστάσεις - ΔΛΠ / ΔΠΧΠ. Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται ετησίως.

Κύριοι επιχειρηματικοί φορείς - Πρόκειται για την ανώνυμη εταιρεία, την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, τη γενική / ετερόρρυθμη εταιρεία, την κοινωνική και δημόσια επιχείρηση και το υποκατάστημα μιας αλλοδαπής εταιρείας.

Εταιρική φορολογία:

Κατοικία - Μια νομική οντότητα θεωρείται ως σερβική αν είναι ενσωματωμένη στη Σερβία ή διοικείται ή ελέγχεται από τη Σερβία.

Βάση - Οι μόνιμοι κάτοικοι φορολογούνται με βάση το συνολικό εισόδημά τους. Οι μη κάτοικοι φορολογούνται μόνο με βάση το εισόδημα που παράγεται στη Σερβία.

Φορολογητέο εισόδημα - Το φορολογητέο εισόδημα περιλαμβάνει τόσο το επιχειρηματικό εισόδημα όσο και τα κέρδη κεφαλαίου. Η φορολογητέα βάση υπολογίζεται στον φορολογικό ισολογισμό βάσει του προσαρμοσμένου για φορολογικούς σκοπούς λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως.

Φορολόγηση μερισμάτων - Τα μερίσματα που καταβάλλει μια εταιρεία που εδρεύει στη Σερβία σε

άλλη σερβική εταιρεία απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών. Τα μερίσματα που λαμβάνει μια εγχώρια εταιρεία της Σερβίας που κατέχει τουλάχιστον το 10% των μετοχών μιας μη διανεμητικής εταιρείας διανομής για ένα έτος είναι επιλέξιμα για πίστωση για τον ξένο φόρο που καταβάλλεται επί των μερισμάτων.

Κεφαλαιουχικά κέρδη - Τα κέρδη κεφαλαίου υπόκεινται σε φόρο 15% για τους κατοίκους (περιλαμβάνονται στην ετήσια φορολογική δήλωση εισοδήματος) και 20% για τους μη κατοίκους (με βάση τη φορολογική εκτίμηση).

Απώλειες - Οι καθαρές ζημιές εκμετάλλευσης μπορούν να μεταφερθούν για πέντε έτη. Οι κεφαλαιουχικές ζημιές μπορούν να μεταφερθούν και να συμψηφιστούν με τα κεφαλαιακά κέρδη για πέντε έτη. Η αναπροσαρμογή των ζημιών δεν επιτρέπεται.

Τιμή - 15%

Surtax - Όχι

Εναλλακτικός ελάχιστος φόρος - Όχι

Ξένη φορολογική πίστωση - Υπάρχει πίστωση για τον ξένο φόρο που καταβάλλεται, αλλά περιορίζεται στο ποσό του σερβικού φόρου που καταβάλλεται για το εισόδημα από το εξωτερικό.

Απαλλαγή συμμετοχής - Βλέπε στο τμήμα "Φορολόγηση μερισμάτων".

Καθεστώς εταιρειών χαρτοφυλακίου - Όχι

Κίνητρα

Ένα 10ετές κίνητρο φόρου εισοδήματος εταιρειών (πίστωση φόρου) είναι διαθέσιμο για μεγάλους επενδυτές που επενδύουν σε πάγια περιουσιακά στοιχεία ύψους 1 δισεκατ. RSD και προσλαμβάνουν επιπλέον 100 υπαλλήλους κατά την περίοδο της επένδυσης.

Οι οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος υπό τους όρους που προβλέπει ο νόμος.

Παρακρατούμενος φόρος:

Μερίσματα - Τα μερίσματα που καταβάλλονται σε μη μόνιμο κάτοικο υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 20%, εκτός εάν ο συντελεστής μειώνεται βάσει μιας φορολογικής σύμβασης. Το ποσοστό αυξάνεται σε 25% για τις πληρωμές που πραγματοποιούνται σε πρόσωπο που κατοικεί σε δικαιοδοσία με προτιμησιακό φορολογικό καθεστώς.

Τόκοι - Οι τόκοι που καταβάλλονται σε μη μόνιμο κάτοικο υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 20%, εκτός εάν ο συντελεστής μειωθεί κάτω από μια φορολογική κλίμακα. Το ποσοστό αυξάνεται σε 25% για τις πληρωμές που πραγματοποιούνται σε πρόσωπο που κατοικεί σε δικαιοδοσία με προτιμησιακό φορολογικό καθεστώς.

Δικαιώματα - Τα δικαιώματα που καταβάλλονται σε μη μόνιμους κατοίκους υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 20%, εκτός εάν ο συντελεστής μειωθεί βάσει φορολογικής σύμβασης. Το

ποσοστό αυξάνεται σε 25% για τις πληρωμές που πραγματοποιούνται σε πρόσωπο που κατοικεί σε δικαιοδοσία με προτιμησιακό φορολογικό καθεστώς.

Τέλη τεχνικής εξυπηρέτησης - Τα τέλη εξυπηρέτησης που καταβάλλονται σε μη εγκατεστημένο νομικό πρόσωπο υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 20%, εκτός εάν ο συντελεστής μειώνεται βάσει φορολογικής σύμβασης. Το ποσοστό αυξάνεται σε 25% για τις πληρωμές που πραγματοποιούνται σε πρόσωπο που κατοικεί σε δικαιοδοσία με προτιμησιακό φορολογικό καθεστώς.

Φόρος εμβλήματος υποκαταστημάτων - Όχι

Άλλες - Οι πληρωμές που καταβάλλονται σε μη μόνιμο κάτοχο για τη μίσθωση κινητών και ακινήτων υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 20%, εκτός εάν ο συντελεστής μειωθεί βάσει φορολογικής σύμβασης. Τα έσοδα από τη μίσθωση ακινήτων και οι πληρωμές για υπηρεσίες που παρέχονται από πρόσωπα που κατοικούν σε δικαιοδοσία με προτιμησιακό φορολογικό καθεστώς υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 25%.

Άλλοι φόροι επί επιχειρήσεων: Φόρος εισφοράς - Όχι

Φόρος μισθοδοσίας - Όχι

Φόρος ακίνητης περιουσίας - Για τους φορολογούμενους που ακολουθούν τη λογιστική της εύλογης αξίας των ΔΛΠ και των ΔΠΧΑ, επιβάλλεται φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας στη Σερβία μέχρι ποσοστού 0,4% της εύλογης αγοραίας αξίας του ακινήτου στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

Κοινωνική ασφάλιση - Ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει εισφορές κοινωνικής ασφάλισης επί του μισθού των εργαζομένων σε ποσοστά 12%, 5,15% και 0,75% για την ασφάλιση συντάξεων και αναπηρίας, την ασφάλιση υγείας και την ασφάλιση ανεργίας αντίστοιχα.

Τέλη χαρτοσήμου - Το τέλος χαρτοσήμου είναι πληρωτέο σύμφωνα με τιμολόγιο που βασίζεται στην αξία του εγγράφου. Εάν δεν υπάρχει τιμή, εφαρμόζεται κατ' αποκοπή τιμή.

Συμμόρφωση για εταιρείες:

Φορολογική περίοδος - Το φορολογικό έτος είναι το ημερολογιακό έτος, αλλά μπορεί να είναι μικρότερο από 12 μήνες, όταν οι δραστηριότητες αρχίζουν ή λήγουν κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους ή υπάρχει αλλαγή στο καθεστώς της οικονομικής οντότητας. Ο φορολογούμενος μπορεί να επιλέξει ένα φορολογικό έτος διαφορετικό από το ημερολογιακό έτος.

Ενοποιημένες αποδόσεις - Οι εταιρείες κατοίκων μπορούν να επιλέξουν την κατάσταση ομάδας και να καταθέσουν ενοποιημένη επιστροφή. Οι εταιρείες θεωρούνται όμιλος όπου μία εταιρεία (μητρική εταιρεία) κατέχει τουλάχιστον το 75% των μετοχών μιας άλλης εταιρείας. Η μητρική εταιρεία υποβάλλει ενοποιημένη φορολογική δήλωση στην οποία τα κέρδη και οι ζημίες των εταιρειών του ομίλου αντισταθμίζονται και κάθε εταιρεία καταβάλλει το μερίδιό της στον φόρο.

Απαιτήσεις κατάθεσης - Η Σερβία εφαρμόζει καθεστώς αυτοαξιολόγησης. Ο προκαταβολικός φόρος εταιρειών καταβάλλεται σε μηνιαίες δόσεις. Η φορολογική δήλωση πρέπει να κατατεθεί και το

οφειλόμενο υπόλοιπο να καταβληθεί εντός 180 ημερών από τη λήξη της φορολογικής περιόδου για την οποία υποβάλλεται η φορολογική δήλωση. Σε περίπτωση αλλαγής του καθεστώτος, εκκαθάρισης ή πτώχευσης, η προθεσμία είναι 15 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής των οικονομικών καταστάσεων.

Κυρώσεις - Μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις για μη τήρηση των διατάξεων της φορολογικής διαδικασίας και του νόμου περί διοίκησης. Μπορεί επίσης να απαγορευθεί στους οργανισμούς να ασκήσουν τις δραστηριότητές τους.

Λόγοι - Οι φορολογικές αρχές θα εκδώσουν δεσμευτική απόφαση κατόπιν αιτήματος ενός φορολογούμενου.

Προσωπική φορολογία:

Βάση - Οι Σέρβοι κάτοικοι φορολογούνται στο παγκόσμιο εισόδημά τους. οι μη κάτοικοι φορολογούνται μόνο για το εισόδημα από τη Σερβία.

Κατοικία - Ένα άτομο θεωρείται κάτοικος για σκοπούς φόρου εισοδήματος εάν έχει κατοικία ή κέντρο επιχειρήσεων ή / και ζωτικά συμφέροντα στη Σερβία ή παραμένει στη Σερβία για τουλάχιστον 183 ημέρες σε περίοδο δώδεκα μηνών που αρχίζει ή λήγει στο φόρο έτος.

Κατάσταση αρχειοθέτησης - Οι σύζυγοι φορολογούνται χωριστά. η κοινή αρχειοθέτηση δεν επιτρέπεται.

Φορολογητέο εισόδημα - Τα κύρια φορολογητέα εισοδήματα είναι τα έσοδα από την απασχόληση, το επιχειρηματικό εισόδημα, το εισόδημα από κεφάλαιο (μερίσματα, τόκοι, μίσθωμα και έσοδα από επενδύσεις σε ανοικτό επενδυτικό κεφάλαιο), κεφαλαιακά κέρδη (π.χ. από την πώληση μετοχών σε νομική οντότητα ή από την πώληση ακινήτων) και άλλα έσοδα.

Οι κάτοικοι των οποίων το ετήσιο καθαρό εισόδημα υπερβαίνει τρεις ή περισσότερες φορές τον μέσο ετήσιο μισθό κατά το φορολογικό έτος υπόκεινται σε συμπληρωματικό ετήσιο φόρο εισοδήματος στο πλαίσιο του παγκόσμιου συστήματος. Τα έσοδα των μη κατοίκων υπόκεινται επίσης σε συμπληρωματικό ετήσιο φόρο εισοδήματος, εάν το εισόδημα από την προέλευσή τους στη Σερβία υπερβαίνει το ίδιο όριο.

Κεφαλαιακά κέρδη - Τα κεφαλαιακά κέρδη είναι μία από τις κατηγορίες του φορολογητέου εισοδήματος.

Μειώσεις και αποζημιώσεις - Προσωπικά επιδόματα είναι διαθέσιμα για τα μέλη της οικογένειας του φορολογούμενου που χρηματοδοτούνται από τον φορολογούμενο.

Τιμές - Ο συντελεστής του φόρου εισοδήματος εξαρτάται από το είδος του εισοδήματος. Τα ποσοστά είναι 10% για το εισόδημα από την εργασία (μισθός) και το επιχειρηματικό εισόδημα. 15% για εισόδημα από κεφάλαιο (εκτός από έσοδα από ενοίκια, τα οποία φορολογούνται με συντελεστή 20%). και 20% για έσοδα από δικαιώματα και άλλα έσοδα.

Ο συμπληρωματικός φόρος εισοδήματος εισπράττεται σε ποσοστά 10% ή 15%, τα οποία εφαρμόζονται στο καθαρό παγκόσμιο εισόδημα (ή στο καθαρό εισόδημα πηγής από τη Σερβία για μη μόνιμους κατοίκους) που υπερβαίνει ένα προκαθορισμένο όριο.

Τα κεφαλαιακά κέρδη φορολογούνται με συντελεστή 15%, με απαλλαγή για κέρδη που προέρχονται από την πώληση περιουσιακών στοιχείων που ο φορολογούμενος κατείχε για τουλάχιστον 10 έτη.

Άλλοι φόροι επί ιδιωτών: Φόρος εισφοράς - Αριθ

Τέλη χαρτοσήμου - Ο τέλους χαρτοσήμου είναι πληρωτέος σύμφωνα με τιμολόγιο που βασίζεται στην αξία του εγγράφου. Εάν δεν υπάρχει τιμή, εφαρμόζεται κατ' αποκοπή τιμή.

Φόρος εξαγοράς κεφαλαίου - Όχι

Φόρος ακίνητης περιουσίας - Φόρος εισπράττεται από την "αξία του καταλόγου" των ακινήτων σε προοδευτικά ποσοστά που κυμαίνονται από 0,3% έως 2%.

Για μεταφορές που περιλαμβάνονται στον νόμο περί φόρου ακίνητης περιουσίας, δηλαδή για τη μεταβίβαση ακινήτων, πνευματικής ιδιοκτησίας κ.λπ., εφαρμόζεται φόρος 2,5%.

Φόρος κληρονομιάς / κληρονομιάς - Ο φόρος εισπράττεται σε κληρονομίες και δώρα με επιτόκιο 1,5% ή 2,5%, ανάλογα με τη σχέση με τον αποθανόντα. Ωστόσο, κανένας φόρος κληρονομιάς δεν επιβάλλεται στους δικαιούχους που συνδέονται στον πρώτο βαθμό με τον αποθανόντα.

Καθαρός φόρος περιουσίας / καθαρής θέσης - Όχι

Κοινωνική ασφάλιση - Ο εργοδότης παρακρατεί εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για λογαριασμό των υπαλλήλων του σε ποσοστά 14%, 5,15% και 0,75% για ασφάλιση συντάξεων και αναπηρίας, ασφάλιση υγείας και ασφάλιση ανεργίας, αντίστοιχα. Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης οφείλονται επίσης από τον εργοδότη σε ποσοστά 12%, 5,15% και 0,75% για την ασφάλιση συντάξεων και αναπηρίας, την ασφάλιση υγείας και την ασφάλιση ανεργίας αντίστοιχα.

Συμμόρφωση για άτομα: Φορολογικό έτος - Ημερολογιακό έτος

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας:

Φορολογητέες πράξεις - ΦΠΑ επιβάλλεται στις παραδόσεις αγαθών και υπηρεσιών από υποκείμενο στον φόρο και στις εισαγωγές.

Τιμές - Ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ είναι 20%, με μειωμένο συντελεστή 10%. Ορισμένα αντικείμενα εξαιρούνται ή έχουν μηδενική βαθμολογία. Οι εξαγωγές απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ.

Καταχώριση - Το όριο καταχώρισης για σκοπούς ΦΠΑ είναι ετήσιος κύκλος εργασιών 8 εκατομμυρίων στερλίνων.

Υποβολή και πληρωμή - Οι φορολογούμενοι ΦΠΑ με φορολογητέο εισόδημα που υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια δρχ. Πρέπει να υποβάλλουν μηνιαία δήλωση ΦΠΑ εντός 15 ημερών από το τέλος της φορολογικής περιόδου και να πληρώσουν τη διαφορά μεταξύ του ποσού που καθορίζεται στη φορολογική δήλωση και του ΦΠΑ επί των εισροών.

6. Χρήσιμες διευθύνσεις

1. Ελληνικές Αρχές

Ελληνική Πρεσβεία gremb.bel@mfa.gr	Τηλ: +381-11-3226523, 3331900	
Προξενικό Γραφείο grcon.bel@mfa.gr	Τηλ: +381-11-3341507, 3331906	
Γραφείο Ο.Ε.Υ. belgrade@mfa.gr	Τηλ: +381-11-3231577, 3222338	ecocom-
Γραφείο ΑΚ.ΑΜ. greekembda@eunet.rs	Τηλ: +381-11-3034698	
Γραφείο Τύπου & Επικοινωνίας greekpress@open.telekom.rs	Τηλ: +381-11-3340511, 3030688, 3345415	
Γραφείο ΕΟΤ Βελιγραδίου lazaridou_s@gnto.gr	Τηλ: +38692931738	

2. Σερβικές Αρχές

Προεδρία της Δημοκρατίας predstavkegradjana@predsednik.rs	Τηλ. +381-11-3043068	
Γραφείο Πρωθυπουργού predsenikvlade@gov.rs	Τηλ: +381-11-36120115	
Υπουργείο Οικονομικών press@mfp.gov.rs	Τηλ: +381-11-3642862	
Υπουργείο Οικονομίας press@rivreda.gov.rs	Τηλ.: +381-11-3642600	
Υπουργείο Γεωργίας & Προστασίας του Περιβάλλοντος office@minpolj.gov.rs	Τηλ: +381-11-2607960, 3612197	
Υπουργείο Κατασκευών, Μεταφορών & Υποδομών pr@ms.gov.rs	Τηλ: +381-11-3614652	
Υπουργείο Ορυχείων & Ενέργειας kabinet@mre.gov.rs	Τηλ: +381-11-3604403	
Υπουργείο Εμπορίου, Τουρισμού & Τηλεπικοινωνιών kabinet@mtt.gov.rs	Τηλ: +381-11-3113432	
Υπουργείο Δικαιοσύνης kontakt@mpravde.gov.rs	Τηλ: +381-11-7858000	
Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης & Τοπικής		

Αυτοδιοίκησης
jparezanovic@.gov.rs Τηλ: +381-11-3620149, 3334125, 3613654

Υπουργείο Εσωτερικών
info@mup.gov.rs Τηλ: +381-11-3062000

Υπουργείο Άμυνας
info@mod.gov.rs Τηλ: +381-11-3006311

Υπουργείο Εξωτερικών
mfa@mfa.rs Τηλ: +381-11-3068000, 3616333

Υπουργείο Παιδείας, Επιστημών &
Τεχνολογικής Ανάπτυξης
kabinet@mpn.gov.rs Τηλ: +381-11-3616489

Υπουργείο Υγείας
kabinet@zdravlje.gov.rs Τηλ: +381-11-36116251, 3614890

Υπουργείο Εργασίας, Απασχόλησης,
Βετεράνων & Κοινωνικής Πολιτικής Τηλ: +381-11-3038661
press@minrzs.gov.rs

Υπουργείο Νεολαίας & Αθλητισμού Τηλ: +381-11-3130912, 3117099
sekretarijat.mos@mos.gov.rs

Υπουργείου Πολιτισμού & Πληροφοριών Τηλ: +381-11-3398172, 3398811
kabinet@kultura.gov.rs

Υπουργός άνευ Χαρτοφυλακίου, κα Jadranka
Joksimovic, αρμόδια για την
Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση Τηλ: +381-11-3617580
kabinet@eu.rs

Υπουργός άνευ Χαρτοφυλακίου, κ. Velimir
Ilic, αρμόδιος για καταστάσεις
εκτάκτου ανάγκης Τηλ: +381-11-3112282
kabinet@mbpvs.gov.rs

Γραφείο Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης Τηλ: +381-11-3061100, 3061102, 3061103
office@seio.gov.rs

Γραφείο Στήριξης και Αποκατάστασης
Πλημμυροπαθών Περιοχών Τηλ: +381-11-3617737, 3617584
press@obnova.gov.rs

Γραφείο Κοσσόβου και Μετοχίου Τηλ: +381-11-3111019

Γραφείο Ανθρωπίνων & Μειονοτικών
Δικαιωμάτων Τηλ: +381-11-3114528
director@ljudskaprava.gov.rs

Γραφείο Συνεργασίας με τους Απόδημους

& τους Σέρβους της Περιοχής Τηλ: +381-11-2638033, 2639221, 3202900
info@diaspora.gov.rs

Γραφείο Συνεργασίας με τις Εκκλησίες

& τις Θρησκευτικές Κοινότητες Τηλ: +381-11-3112811
kabinet@vere.gov.rs

Γραφείο Συνεργασίας με την Κοινωνία

των Πολιτών Τηλ.: +381-11-3113895, 3113859
office@civilnodrustvo.gov.rs

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο

Σερβίας Τηλ. +381-11-3300900
info@pks.rs

Εμπορικό Επιμελητήριο Βοϊβοντίνας Τηλ: +381-21-4803709
info@pkv.rs

Οικονομικό Επιμελητήριο Βελιγραδίου Τηλ: +381-11-2641355, 2643344, 2643899
mmj@kombeg.org.rs

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Νόβι

Σαντ Τηλ: +381-21-4802088
office@rpkins.com

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Νις Τηλ: +381-18-510999, 255668, 255391
rpknis@rpknis.rs

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Ζρένιανιν Τηλ: +381-23-562979, 535890
zr@beotel.rs rpkomora-

zrenjanin@komora.net

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Κικίντα Τηλ: +381-230-21080, 21173
office@rpk-ki.co.rs

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Βάλιεβο Τηλ: +381-14-221721, 222314
valjevo.co.rs office@rpk-

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο

Πόζαρεβατς Τηλ: +381-12-556800, 556801, 556802
rpkp@ptt.rs

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Ζάιεσσαρ Τηλ: +381-19-421901, 421411
zajecar.co.rs info@rpk-

Περιφερειακό Εμπορικό & Βιομηχανικό

Επιμελητήριο Λέσκοβατς Τηλ: +381-16-212203, 250011
leskovac@komora.net

Περιφερειακό Εμπορικό & Βιομηχανικό

Επιμελητήριο Κράγκουϊεβατς Τηλ: +381-34-335805, 335010, 334049
komora@rpk.kg.co.rs

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Κράλιεβο Τηλ: +381-36-334655, 231711
kraljevo@komora.net

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Ούζιτσε Τηλ: +381-31-514394, 513483
office.uzice@komora.net

Περιφερειακό Εμπορικό & Βιομηχανικό

Επιμελητήριο Πάντσεβο Τηλ: +381-13-343475, 354055, 343255
rpkpancevo@komora.net

Οικονομικό Επιμελητήριο Σρεμ Τηλ: +381-22-610778
office@rpkstrem.co.rs

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο

Κρούσεβατς Τηλ: +381-37-441128, 441280, 418520
krusevac@komora.net

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο Σόμπορ Τηλ: +381-25-420780, 420930
office@rpkstombor.co.rs

Περιφερειακό Εμπορικό Επιμελητήριο

Σούμποτιτσα Τηλ: +381-24-553357, 553420
subotica@komora.net

4. Τράπεζες

AGROINDUSTRIJSKO KOMERCIJALNA

BANKA "AIK BANKA" a.d. Nis Τηλ.: +381-18-507400, 507410
kabinet@aikbanka.rs

AIK BANK

BANCA INTESA a.d. Beograd Τηλ.: +381-11-2011200
kontakt@bancaintesa.rs

"BANKA POSTANSKA STEDIONICA a.d. Beograd Τηλ.: +381-11-2020292

CREDIT AGRICOLE BANKA SRBIJA a.d. Novi Sad Τηλ.: +381-21-4876876

CACANSKA BANKA a.d. Cacak Τηλ.: +381-32-302200, 302100, 3022033

		office@cacanskabank a.co.rs
MTS BANKA a.d. Beograd office@mts-banka.rs	Tηλ.: +381-11-6557338	
ERSTE BANK a.d. Novi Sad info@erstebank.rs	Tηλ.: +381-11-2015005	
EUROBANK a.d. Beograd office@eurobank.rs	Tηλ.: +381-11-2065881, 2023353	
FINDOMESTIC BANKA a.d. BEOGRAD	Tηλ.: +381-11-33131733, 3336000	head.branch@findome stic.rs
HYPOTHECA ALPE-ADRIA-BANK a.d. Beograd alpe-adria.rs	Tηλ.: +381-11-2226000	info@hypo-
JUBMES BANKA a.d. Beograd jubmes@jubmes.rs	Tηλ.: +381-11-2205500	
“JUGOBANKA JUGBANKA” a.d. Kosovska Mitrovica	Tηλ.: +381-28-425454, 425455	kontakt@jugobankajug banka.rs
KBM BANKA a.d. Kragujevac kontakt@kbm.rs	Tηλ.: +381-34-335617	
KOMERCIJALNA BANKA a.d. Beograd posta@kombank.com	Tηλ.: +381-11-3080100, 2018600	
MIRABANK a.d. Beograd	Tηλ.: +381-11-3655400	
NLB BANKA a.d. Beograd info@nlb.rs	Tηλ.: +381-11-2225100, +38-21-452144	
OPPORTUNITY BANKA a.d. Novi Sad office@obs.rs	Tηλ.: +381-21-530111, 530024	
OTP BANKA SRBIJA a.d. Novi Sad	Tηλ.: +381-21-4800000	
ProCredit Bank a.d. Beograd	Tηλ.: +381-11-2077906, 2057000	
RAIFFEISEN BANKA a.d. Beograd info@raiffeisenbank.rs	Tηλ.: +381-11-3202100	
SBERBANK SRBIJA a.d. Beograd info@sberbank.rs	Tηλ.: +381-11-2013200, 2257498	

SOCIETE GENERALE BANKA SRBIJA a.d. Beograd Τηλ.: +381-11-3011400

stanovistvo.sgs@socgen.com

SRPSKA BANKA a.d. Beograd

Τηλ.: +381-11-3607200, 3607337

banka@srpskabanka.rs

TELENOR BANKA a.d. Beograd

Τηλ.: +381-11-4409670

officebanka@telenor.rs

UNICREDIT BANK SRBIJA a.d. Beograd

Τηλ.: +381-11-3204500, 3777888

[kontakt@unicreditbank](mailto:kontakt@unicreditbank.rs)

k.rs

VOJVODJANSKA BANKA a.d. Novi Sad

Τηλ.: +381-21-4886600, 2228481, 421077

[info@voban.groupnbg](mailto:info@voban.groupnbg.com)

com

VTB BANKA a.d. Beograd

Τηλ.: +381-11-3952213, 3952200

info@vtbbanka.rs

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

BEOGRADSKI SAJAM

Τηλ.: +381-11-2655555

info@sajam.rs

NOVOSADSKI SAJAM

Τηλ.: +381-21-4830000

info@sajam.net

BELEXPO d.o.o. Beograd

Τηλ.: +381-11-2632228

info@belexpo.rs

A & L EXPO d.o.o. Beograd

Τηλ.: +381-11-7111685, 3340454

office.alexpo@gmail.com

6. Ξενοδοχεία

Βελιγράδι

ART HOTEL BEOGRAD

Τηλ.: +381-11-3312000 info@belgradeearthotel.com

BALKAN HOTEL

Τηλ.: +381-11-3636000, 2687466 info@balkanhotel.net

reservations@balkanhotel.net

BEST WESTERN HOTEL SUMADIJA

Τηλ.: +381-11-3054100 office@hotelsumadija.com

BEST WESTERN HOTEL M

Τηλ.: +381-11-3090401, 3090402 hotel-m@bestwestern-ce.com

office@hotel-m.com

CITY HOTEL BELGRADE Τηλ.: +381-11-3600700, 3600701, 3600702, 3600703
office@bgcityhotel.com marketing@bgcityhotel.com

CROWN PLAZA Τηλ.: +381-11-2204115, 2204004 begcp.frontdesk@ihg.com

CRYSTAL HOTEL BELGRADE Τηλ.: +381-11-7151000 info@crystalhotel.rs

DESIGN HOTEL MR. PRESIDENT Τηλ.: +381-11-3602222 r@hotelmrapresident.com
gm@hotelmrapresident.com

ELEGANCE HOTEL Τηλ.: +381-11-2075000, 3319654 office@hotelegance.rs

EUROPA GARNI HOTEL Τηλ.: +381-11-3626017 office@hotelevropa.rs

HILTON BELGRADE HOTEL – Τηλ. : +381-11-7555700, begbs_hotel@hilton.com

HOTEL EXCELSIOR Τηλ.: +381-11-3231381, 4402900 receptsija@hotelexcelsior.rs

HOTEL HELVETIA Τηλ.: +381-11-3348993 info@hotelhelvetia.info

HOTEL HOLIDAY INN Τηλ.: +381-11-3100000 reception@hibelgrade.rs

LAV HOTEL Τηλ.: +381-11-3163289, 3163291 reception@hotellav.co.rs info@hotellav.co.rs

MOSKVA HOTEL Τηλ.: +381-11-3642069, 3642071 info@hotelmoskva.rs frontoffice@hotelmoskva.rs

HYATT REGENCY BELGRADE Τηλ.: +381-11-3011234 belgrade.regency@hyatt.com

IN HOTEL Τηλ.: +381-11-3105354, 3105300, 3105355 sales@inhotel-belgrade.rs
frontoffice@inhotel-belgrade.rs

“LE PETIT PIAF” HOTEL Τηλ.: +381-11-3035252 office@petitpiaf.com reservations@petitpiaf.com

LIFE DESIGN HOTEL Τηλ.: +381-11-3534300 reservations@lifedesignhotel.rs
frontoffice@lifedesignhotel.rs

MAJESTIC HOTEL Τηλ.: +381-11-3285777 office@majestic.rs

METROPOL PALACE HOTEL Τηλ.: +381-11-3231212, 3333100, 3333200
office@metropolpalace.com

NEVSKI HOTEL Τηλ.: +381-11-3229722, 3223573 office@hotelnevski.com

PALACE HOTEL Τηλ.: +381-11-2185585, 2637222 office@palacehotel.rs

PARK HOTEL Τηλ.: +381-11-3640383, 3640384, 3640385 reception@hotelparkbeograd.rs

Νόβι Σαντ

BEST WESTERN PREZIDENT HOTEL Τηλ.: +381-21-4877444
reservations@prezidenthotel.com prezident@bestwestern-ce.com

HOTEL PARK Τηλ.: +381-21-4888888, 6611711 info@hotelparkns.com prodaja@hotelparkns.com
marketing@hotelparkns.com

MASTER HOTEL Τηλ.: +381-21-4878700 office@metropolpalace.com

Άλλες πόλεις

HOTEL VILLA BREG (Vrsac) Τηλ.: +381-13-831000 office@villabreg.com
sales@villabreg.com

HOTEL VOJVODINA (Zrenjanin) Τηλ.: +381-23-261233 receptionsija@hotel-vojvodina.rs
reception@hotel-vojvodina.rs

HOTEL JUNIOR (Brzece) Τηλ.: +381-37-823355 info@junior-kopaonik.com

IZVOR HOTEL (Arandjelovac) Τηλ.: +381-34-700400 office@a-hotel-izvor.com

7. Διπλωματικές Αποστολές

http://mfa.gov.rs/diplomatic_list.pdf

<http://www.mfa.gov.rs/en/embassies/serbian-diplomatic-missions/serbian-embassies>

8. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

<http://www.abyznewslinks.com/yugos.htm>

9. Τεχνολογικά- Ερευνητικά Κέντρα

- StartIT, <https://startit.rs>
- *Impact Hub*, <https://belgrade.impacthub.net>
- **Science Technology Park Belgrade**, <https://ntpark.rs>

10. Ελληνικός Σύνδεσμος Επιχειρήσεων - www.hba.rs

1.1.1 Address: Blvd Arsenija Carnojevic 68/8, 11070 Belgrade

1.1.2 Phone Number: [+381 11 36 26 067](tel:+381113626067), [+381 64 82 96 508](tel:+381648296508)

1.1.3 Web site: www.hba.rs

1.1.4 Email: office@hba.rs